

որ դպրոցական հանդէսներուն նախա-
գահելով հաստատեց թէ ինք ամէնէն
աւելի հազարէն է Հայ աւետարանի
դաստիարակութեան գործին, անշուշտ
թոյլ պիտի չտայ որ իւրաքանչիւր կեղա-
կարծ պատճառներով շնորհաւոր
տարաբար կ'ընեն իրենց գործը: Բայց արդար
ըլլալու համար ըսենք որ թայլ. Որո-
հորդներն աւելի Ուսումն. Որո-
հորդն է որ աստիճան մը պատասխա-
նատու է այս վիճակին: Տեսէք, այս
տարի նորէն կ'աշխատեցաւ ուսուցչական
ընտրութիւններու Յանձնաժողովը, որ ո՛վ
գիտէ ո՛րքան նորոգեց ուսուցչական
պիտիւնը արդէն զանազաններուն
վրայ: Պէտք է գտնէ այս մասին խիստ
գտնուելի և խնդրանքներ հետ համեմա-
տութեան մէջ զննել մատուցուող, որ-
պէս զի ուսուցչական հրապարակը հաս-
տատուն վիճակ մը առնէ:

ՍԽԱՆՈՒ ՄԵՐՈՒՆԻ

ԱՌԵՏՈՒՐԻ ԿԵԱՆՔԸ

ԳՈՒԼՊԱՅԻ ԵՒ ՌԻՐԵԶ ՀԻՍՏՈՒՍՏՈՆԵՐՈՒ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԹՈՒՐԻՔՈՅ ՍԵՂ

(Յիմնական Առեւտրական
Սեկէի ամսաթերթին)

(Շաբ. երեկի իրեն և վերջ)

Երկրորդ կարեւոր ապրանքներն են
գուլպաներն և ներգուլպաները (իշ յո-
րապը): Ասոնց վաճառուի նորայնս կը
հասնի 90,000 ոսկի: 100 գուլպ գուլ-
պային կամ ներգուլպային 70ը գործու-
նէ և 30ը բուրդէ: Երկր մարդու գուլ-
պան նորածնութեան կը հետեւի: 3-4
տարիէ ի վեր սե. գուլպաները յարգի
են: Տուրքիան 21/2-ը 20 ֆր. ին մէջն
է: 3-8 ֆր. նոսրերուն վրայ շատ գոր-
ծանութիւն կ'ըլլայ: Կանանց գուլ-
պան, մեծ մասամբ սե., կը ծախուի
8-25 ֆր.: Տուրքիան 10 ֆր. է վեր
երգու գուլպաները իրեն գուլպաներ կը
կոչուին: Գունաւոր գուլպաներ ալ կը
ծախուին: Ամառը, կանանց յատուկ
ծերմակ և յարգաւոր գուլպաներ կը
գործանուին ճերմակ կոյիկներու հետ:
Գերմանիա է որ գրեթէ ամբողջովին
կը ներածէ գուլպաները: Անաւորիկ
ցուցանի այն երկրներուն որոնք այս
ապրանքը կը հալթալին:—

Գերմանիան 80%, որուն 3/10ը բամ-
բակ է, և մնացեալը բուրդէ
Յիւստան 10%, որուն 3/10ը բամբակ
է 7/10ը բուրդէ

Անգլիա 70%, ամբողջ բուրդէ
Իտալիա, Սպանիա և Աւստրիա 30%,
3/10ը բամբակ է մնացեալը բուրդէ:

Ինչպէս միշտ, Յիւստան և Անգլիա
կը ծախին ընդիր տեսակներ: Գերման
գործարարները շատ խնամով կը
պատասխան տալանքը: Մէջ մի կէս
տուրքիան գուլպան կը զննէ քարոզի-
զեղեցիկներով առաջին մէջ: Իւրաքան-
չիւր զոյգի երկու գուլպաները երեք
տարբեր տեսակէ կ'ապրանք են իրարու
կանայ կամ նորոգեցողի մատուցող:

Մեծաքան գուլպաներուն և նման-
որակն ապրանքներուն վրայ հաշիւ
50,000 ֆր. է գործ կ'ըլլայ: Գերմանիա
կը ծախէ երեք չորրորդը և Յիւստան
մէկ չորրորդը:

Հանդէս ակնարկ մը ալ փնտռե-
միւս ամէնէն ընթացիկ տեսակներուն
վրայ:— Բուրդէ վաւալ (միւս).—
Տարեկան վաճառում 100,000 ֆր. է:
Տուրքիան 90-100 ֆր.: Միւսն է վեր-
ջեր Յիւստան կը հալթալին: Հիմակ
Իտալիա սկսած է մրցել:

Ուրի բանկանակ, զուտ բուրդէ և
բամբակախառն.— Առաջ շատ կը ծախ-
ուի, բայց 3-4 տարիէ ի վեր վա-
ճառուի ռաւմանափակումէ: Ընթաց-
իկ տեսակները կուգան Իտալիայէ և
Գերմանիայէ: Ընտրել կուգայ Յիւստան
ստէ, բայց թիւ:

Բամբակե և բուրդէ ձեռնոցներ.—
Կանանց և տղոց յատուկ բամբակէ ճերմակ
ձեռնոցը քանի մը տարիէ ի վեր նորա-
ձեւութիւն եղած է և կուգայ Գերմա-
նիայէ: Բուրդէ ընտրել տեսակը, որ
շատ սպասուած չունի, կուգայ Անգ-
լիայէ:

Գուլպան և ուրի տեսակները կը
ծախուին 60 օր պայմանաժամով, որ
դիւրաւ կը վերածուի 3 ամիս: 25-ը
5 %:

Աւանդիկ մէջ կայ գուլպայի ևն.
գործարան մը, որ 10—12,000 ոսկի
բանկանակ, գուլպայ և ուրի ապրանք
կը զրկէ Պոլսէ:

ԷՐԵՒՍԻ ԺՈՒՐՈ

ԲԱՐԻՋԻ ՊՈՐՏԱՆ

BOURSE DE PARIS

29 Յուլիս 1904

Յիւստան. 3% Français)	97 85
Բէժի (Tab. Turcs)	379 —
Օմ. Միլանի (R. Nv. Unif.)	86 12
Երկաթուղի (Lits Turcs)	121 —
Քանգ Օթթ. (Banque Ott.)	566 —
Բարձրագ. (Transval)	95 —

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ներգուլպան քերթերէն

Այն պահուն երբ Ռուսիա Կարմիր
Մովուն դէպքերէն վերջ ընդունեց
բրիտանական պահանջութիւններ և Անգ-
լիոյ տուաւ օրինաւոր գոնացում մը,
այն պահուն երբ Բեթերսպոլիի թեր-
թերը այլ եւս պարտաւորեցան զադ-
րեցնել ամէն խորհրդածութիւն Մա-
լախի գործին վրայ՝ երկու Տէրու-
թեանց ժողովուրդներուն դիւրագա-
ծութիւնը չվերադարձուաւ նպատակաւ,
Վլադիմիր Պետրովիչ ռուս նաւատորմին նոր
շահաւակութիւնը դարձաւ ճակատու-
թիւն առաջ բերաւ երկու ժողովուրդ-
ներուն միջեւ, որոնք արդէն ըստ բա-
ւականին պաղած էին իրարմ վերջին
դէպքերուն հետեւանքով: Թէեւ այս
անգամ Կամաւոր Նաւատորմին նաւերը
չեն որ այս շահաւակութիւնը կը գոր-
ծեն, այլ օրինաւոր ռուս մարտական
ւերը, սակայն Մեծին Բրիտանիոյ մէջ
զայոյթը նորէն մեծ է անգլիական
վաճառարար շրջանաւի մը զիտեան
եկած նարուածին համար: Անս իրողու-
թիւնները:—

ԵՐԴՐՈՒՄԻՆ, 25 Յուլիս.— Վատի-
վաթոքի նաւատորմը ընդմեջ անգ-
լիական Նայթ Բոմանքը շրջանակը որ
նիւ Երթին կուգար, անոր Նաւատոր-
մինը Յիման շրջանակը փոխադրելէ
վերջ: Այս վերջին նաւը այս առաւօտ
Երթին հասաւ: Ռուսը գրաւեց
նաեւ գերմանական շրջանակ մը, որ կը
կարծուի թէ Արալիան է, որ կը պա-
րուանկէր 30,000 տակաւորներով ալիւր,
և անգլիական անձնակազմ նաւ. մին ալ,
ձանդեղ երկուքն ալ Վլադիմիր Պետ-
րովիչի:

ԼԻՎՐՈՒՄԻՆ, 25 Յուլիս.— Նայթ
Բոմանքը շրջանակին տեղերը կ'ընեն
թէ շրջանակ Սինկաթը, Մանիւր,
Շանկիւր և Ճարտի գնաւորակ նաւա-
հանգիստները կ'երթար: Իր թեւերուն
մէջ կային մեծաքանակ երկաթուղի-
ի իրողէն, մանաւանդ կամուրջներու չի-
նոսթեան յատուկ մետաղական գործի-
քներ: Որովհետեւ ռուս կառավարու-
թիւնը ասկէց առաջ յայտարարած էր
թէ երկաթուղիի իրողէնը պատերազ-
մական արգիլութեամբ վաճառք կ'ընու-
նէր, արդէն ինչ քանդարած կ'ըլլանք
ասով նաւուն բռնուկներուն և ընդմիջու-
նի պատճառը:

Կ'ըսուի թէ ինչպէս անոր մէջ ռու-
սիականութիւն ընել տուաւ նպատակա-
ւէ որ Ռուսիա յաճախեւր կը զրկէ այն
կողմերը: Բայց ամէն պարագայի մէջ
ծովակալ Սեբաստիոյի և ծովակալ Պէ-
տրոպոլիի ծրագիրները թագուն կը
մնան:

ԲԵԹԵՐՍՊՈԼԻՆ, 25 Յուլիս.—
Անգլիոյ դեսպանը նոր այցելութիւն
մը ալ ընդունեց Լամտորֆ կոչու-
նի որ ռուս կառավարութեան հրաւոր
պատասխանը տարաւ. ծանօթանալով թէ
Անգլիա իրաւի գոնացում կը գտնէ
բոլոր պահանջութիւններուն: Մալախի ան-
միջապէս Անգլիոյ ետ պիտի տրուի,
Ալեքի նաւահանգիստին մէջ, ուր իս-
կայն ցամաք պիտի ելնեն ռուս նաւա-
տիւները իրենց անգլիացի պաշտանակի-
ցներուն յանձնելով զայն: Կարմիր ծո-
վուն մէջ պատահած նոր դէպքերը
պէտք է անկարելի որ համարիլ, որով-
հետեւ նոր հրահանգներ կրնան տակա-
ւին հասած չլլալ Կամաւոր Նաւատոր-
մին հրամատարին: Արդէն Ռուսը ալ
պատասխանատուութիւնը իրարու վրայ
կը ձգեն: Արաւելի գործող նախարար
Լամտորֆ կոչու խիստ զայրացած է
ծովային նախարարութեան, որ հրաման
տուաւ Կարմիր ծովուն մէջ շահաւակու-
թիւնները գործելու, առանց կանխա-
գործը հասկնելու Լամտորֆ կոչունի:
Գերման շրջանակներուն դէպքերը ծանր
դժուարութիւն մը չեն յարուցներ:
Երկու կառավարութեանց միջեւ բա-
ցարձակ համաձայնութիւն կայ, կ'ըսուի
նաեւ թէ զայտնի համաձայնութիւն
մը կայ որ չի կրնար վրդովել քանի մը
գերման նաւերու անձնակազմը գրաւու-
նէրով:

Բեթերսպոլիի մէջ մասնաւոր
լուր չկայ Բալթիայի և Լիւուսիանիկ
գրաւումներուն վրայ: Լոնտոնի ճամ-
բով եկած լուրերէն միայն հասկցուած
է: Վերջին պահուն ալ կ'իմանանք թէ
Սթաքէլպերի գործերը կուրի բռնուած
են Ճարտիկներուն հետ: Լիւուսիանիկ
կողմէ գործարար Սախարովի վերջին
հաւաքները կը ցուցնէ թէ Բուրգի
գործերը նեղեցած կը սողոսկին զո-
րավար Բէլլերի ձախ թիւին երկայնքը,
և կը հասնին զէպի ի Սուգեմ, Պէ-
տուս, Թագիլէ գետին միւս կողմը:
Ճարտիկը կ'երեւի թէ Սայմալէ-Լիւու-
սիանիկ ուղղութիւնը թողելով Մուգեմի
ճամբան բռնած են, և թէ չափողելով
կարելի զօրավար Բէլլերի ձախ թիւը,
իւրեն զէպի ի Սուգեմ, Պէ-
տուս, Թագիլէ գետին միւս կողմը:
Ճարտիկը կ'երեւի թէ Սայմալէ-Լիւու-
սիանիկ ուղղութիւնը թողելով Մուգեմի
ճամբան բռնած են, և թէ չափողելով
կարելի զօրավար Բէլլերի ձախ թիւը,
իւրեն զէպի ի Սուգեմ, Պէ-
տուս, Թագիլէ գետին միւս կողմը:

հասաւ Մուգեմի և Լիւուսիանիկ: Երբ
զօրավարակն ալ կը սկսի համերկ: Զո-
րավար Բուրգիլի Լիւուսիանիկ մէջ
է, ուր նոր եկող զօրքերը աչքէ կ'ան-
ցնեն:

Բեթերսպոլի եկած լուրի մը նախ-
լով, Ամուրի գետեղերէն վրայ գլու-
նուած Լիւուսիանիկ նաւահանգիստին
քանդակները Ճարտիկներուն մատուցու-
ած մանուկէն վախճալով, Նապարակ-
փախած են: Բուրգի և Օթթ. զօրա-
վարներուն շարժումները խիստ զաղա-
նի են: Բուրգիի Լիւուսիանիկ բոլոր
ճամբաներուն վրայ Ճարտիկը սկսած
են տարօրինակ շարժումներ ընել:

Պէտ մամուլը կը բողբոքէ Ան-
գլիայի մէջ գործող ռուս զինուորական
լրտեսութեան զէմ: Ասով, կ'ըսեն,
շատ կը շնորհակալ լինուի Նաւահան-
գիստին բանակ վաճառականութիւնը:
Օտեսայի անգլիական իրաւա-
տուր կը հետաքրքրէ Բեթերսպոլի անգ-
լիական դեսպանին թէ, Կամաւոր Նա-
ւատորմին այն նաւերը որոնք միջեւ
լու համար հանգիստեալ կ'առնեն,
հրաման ստացան զադրեցնել իրենց
մեկնումի պատրաստութիւնները:

Պատերազմի վայրէն Լոնտոն
հասած լուրերը թէ Ե. ցանցաւ են, բայց
բաւական յստակօրէն ցոյց կուտան թէ
ի մօտայ պիտի մղուի այն մեծ ճակա-
տամարը, որ պիտի վճռէ զօրավար
Բուրգիլի թիւին Ռանակի ճակատա-
գիրը: Ճարտիկը սակաւաթիւ խու-
բերով Բալթիկի ինֆանտրի և արե-
ւելեան զինքերով յաւաք զարկելով և
զիւրար փոխադարձաբար պայտպանելով,
կամայ կամայ ռուսները կը քնն իրենց
հաշիւէն: Գէպի ինֆանտրի Բալթիկի
վրայէն Հայլենի ուղղութեամբ: Ճա-
րտիկը իրապէս դեռ Լիւուսիանիկ մօտ
են, թէ և Ռուսը պարպեցին այդ կա-
րեւոր նաւահանգիստը, կրակի տուղով
երկաթուղիի կայարանը, և հաւանակա-
նաբար նաեւ գտնուած միջնադէպները:

Լիւուսիանիկ բռնելու մասին Ճարտիկը
ներուն ցոյց տուած անհեղութիւնը սա-
լապատճառ է որ անոնց պարտաւոր-
ութեմը ըլլալով միեւնոյն ժամանակ շատ
մը ճամբաներ բռնել, չեն ուզեր ստուար-
տեմը ճամբաները Լիւուսիանիկ մէջ,
Երբ պարպել գտնեն զայն կը բռնեն,
բայց ի զօր մարք չեն զոնէր գրաւե-
լու համար զայն:

Հիւսիսեւ կանտոնաւոր լուր մը չկայ,
ինչ որ կը նշանակէ թէ ամէն բան ան-
որոշ է և Ռուս Սպասկոյսը ա՛յնքան
գրաւած է որ գրեցու. ժամանակ ան-
գամ չունի:

Բորթ Արթուրի մը արժանաւատ
լուր մը չկայ, թէ և վերջին քանի մը
օրերուն զրոյց եղաւ թէ Ճարտիկը
գրաւեւ են արեւմտեան բերդերէն մին,
որ իր թէ ամբողջ զաղաքը ի մօտայ
իրենց ձեռքը պիտի ձգէ: Որովհետեւ
Ճարտիկը թէ՛ ժամանակ ունի և թէ՛ ամ-
բողջ, ըստ ինքեան անհաւանական չէ
որ վճառական լուրերը չառնուի ի մօտայ:

ՊԱՏԵՐԱՋԵ

ՆԵՐՈՒՄԱՆԻ ՄՈՏ ԶԱՎԱՅԱՄԱՐՏԸ

ՈՒՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ԶԱՊՈՂՈՒԾ

ԲԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՐՈՊՈՒՆԸ

(Վերջին բողբոքով առնուած ներ-
գուլպան քերթերէն: Դեպքերը պա-
մուած իրենց կանոնադրութեամբ և
սարունակաբար):

Թալիսի մօտերը Ռուսը բոլոր-
վին ճիշդեցան եղան: Զօրավար Բուր-
գիլի տարաբար հրամանները զըն-
կեց կրակի օր՝ պարպելու համար ան-
միջապէս Լիւուսիանիկ: Բ. առաւու-
սահանգիստին երկաթուղիին բոլոր
չէնքերը բողբոքու մէջ էին: Եւ ինչ
վեր շարունակ կուրենը կը մղուի Թա-
լիսի և Բիլենի չուր: Ճարտիկը
— հակառակ իրենց ծանր կորուստնե-
րուն, որովհետեւ Ռուսը խիստ զօրա-
ւոր իրաւաւորութիւնները անգլի-
քան էին — քայլ առ քայլ ետ կը
քնն թշնամին: Թէ և գետինները բա-
ն և հարթ, ձիւր և ճիւղերով մը խո-
ւրդը չէ եղած դեռ: Ինչ եղած են
արդեօք ռուս ինչպիսիներ: Ո և է
կարեւոր մանրամասնութիւններ հե-
ռագրուած չեն դեռ, բացի կցկտու-
րուրէն: 30000 ռուս զինուորները դեռ
կը գրաւեն Թալիսիի բոլորները:

Բիլենի տուրք աղբիւրէ կը հե-
ռագրուի թէ, ինչ որ ալ ըսուի հա-
կանակ պաշտելու համար, Սիւպերի-
կան երկաթուղիին զինուորական փո-
խադրական ամենամեծ կարողու-
թիւնը ամիսը 17,000 մարդէն աւելի
չէ: Անկարելի է զինուորատու կառա-
յութեւնը թիւը աւելցնել առանց
պակեցնելու պարենաբար կառա-
յութեւնը: Ընդհակառակը այս վեր-
ջինները պէտք է աւելցնել որովհետեւ
ռուստան անցնելու պէտքը ամէն ժա-
մանակ աւելի զգալի է: Այս լուր
ամէն կերպով համաձայն է վերջին

տեսերկու ամիսներուն մէջ սիւպերի-
կան երկաթուղիով Մանչուրիա տար-
ուած զօրքերուն թիւուն հետ: Տա-
նեկու մամուլն մէջ 204,000 հոգի
բայց ձեռնարկն միջոցներուն մէջ Պա-
լիսի կողմի գոնաւորութիւնները ի
նկատ աւելելով, այս թիւէն պէտք է
բաւական մը զեղչել:

Ճարտիկ պատերազմական նախա-
բարութիւնը ամբողջ պատերազմի մի-
ջոցին զարմանալի կերպով ստող լու-
րեր առած է Մանչուրիա զրկուած
զօրքերուն թիւին վրայ, և ասիկա
մեծ պայցոյց ընէ է այն զանգուղու-
թեան և զգուշաւորութեան, որով զօ-
րավար Բուրգի կը յառաջանայ հիւ-
սիային Մանչուրիոյ մէջ: Ինչքինքը
մեծ նարանեկներ և կորուստներու
վաճառք են թափուելու պէտք չունի,
որովհետեւ Թշնամիին ունեցած և Սի-
պերիական երկաթուղիով ունենալիք
զօրքերուն թիւը Բուրգիլի չափ
գիտէ:

Ռուս կառավարութիւնը Յի-
ուսի անտարիական համբաւաւոր զօ-
րաբանին յանձնարարեց ամենալուր տե-
սակէն 80 հաւաք ծախելով թորփիլ
եւս, որոնք կարելի եղածին չափ շուտ
պիտի յանձնուին Գործընթաց:

Նայթ Բոմանքը ընդմիջումի
մասին հետեւեալ նոր մանրամասնու-
թիւններ կը հետաքրքրէ Երթին մա-
լին:— Ռուս մարտական Բուրգի
բացերը այդ անգլիական շրջանակին
հանգիւցեցան շարաք առաւուր ժամը
7 ու կէսին: Ռուսը նաւահանգիստ և
նաւատիկներուն հրամայեցին միջեւ
տաք վարկերուն մարտականութիւն մէ-
կուն մէջ երթալ: Երբ այդ պայմանա-
ժամը լրացաւ, Ռուսը ընդմիջեցին շո-
գեանք: Ժամը 3ին Յիման շրջանակ
են, և Նայթ Բոմանքը մարդիկ
հոն փոխարկուելով, Յիման ճամբա-
կաւ Երթին: Նայթ Բոմանքը
մարդիկ կը յայտարարեն թէ Ռուսը
պարծնեկութեամբ կ'ըսեն որ երկու
ճարտիկան փոքր նաւեր ալ ընկղմած
են, և գերման շրջանակ մըն ալ բռ-
նած են: Այս վերջինը կը թուի թէ
Արալիան է: Առանց ճիշտութեան
անգլիական այս շրջանակին ընդգծու-
ղարձակ խնդիր պիտի յարուցանէ
Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ: Նայթ Բո-
մանքը Լիւուսիոյ շրջանակին ըն-
կերթութեան մը կը վերաբերի, և 4,300
թօս տարողութիւն ունէր:

Ռուսիոյ ի մօտայ պիտի հրա-
տարակէ Նայթարարութիւնը մը, բոլոր
Տէրութեանց ուղղութեամբ, որով պիտի
ծանուցանէ թէ այսուհետեւ Կամաւոր
նաւատորմին նաւերը իրաւունք չունեն
խուզարկութիւն ընելու: Երթին վրայ
և Սիւպերի շրջանակները այլ ևս պիտի
չկրնան իրենց բուն տեղը դառնալ, այլ
երկար չընելով Պալիկի մէկ նա-
ւահանգիստը պիտի երթան ուր պա-
տանապէս պիտի յայտարարեն: Թէ ա-
նոնք յաճախ վերածուած են: Այս
կերպով Ռուսիոյ Կամաւոր Նաւատոր-
մին մնացեալ նաւերը ներկայ պատե-
րազմին մէջ ծովային ծառայութիւն
մը պիտի չկրնան մատուցանել իրենց
երկրին:

ՅԻՄԱՆԱՆ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.— Եկեղե-
ցական արտաքին գործող վարկանե-
նան խորհուրդը անցեալ օր նիստ գու-
մարեց նախադաշնութեամբ Պալիկի և
Խորհուրդացութիւններ կատարեց երկու
կողմաներու խնդրոյն վրայ Մ. Տէլա-
մի կողմէ զրկուած ծանուցարարի մա-
սին: Որովհետեւ որ Բուրգիլի պատա-
կան նուիրակին կողմէ պատասխանուի
Ֆրանսիական կառավարութեան թէ,
Պալիկ փախուցելով հանդերձ Յիմանի
ցոյց տալ կը բարձր բարեացակամու-
թիւնը և համակրութիւնը, չի կրնար
սակայն համակրել Ֆրանսիական կա-
ռավարութեան պահանջներին, եկեղե-
ցական կողմակցութեան

